Vill du blifva verkligen stor? : predikan hållen inför Upsala högre element...

Wikner, Pontus,

73 Nbf Br.

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Teol.
Pred.
Barn
(Br)
o

Vill du blifva verkligen stor?

Predikan

hållen

inför Upsala högre elementarläroverks ungdom

Mikaelidagen 1871

af

PONTUS WIKNER.

UPSALA
Esaias Edquist.

Vill du blifva verkligen stor?

Predikan

hållen

inför Upsala högre elementarläroverks ungdom
Mikaelidagen 1871

af

PONTUS WIKNER.

UPSALA
ESAIAS EDQUIST.

UPSALA
EDQUIST & BERGLUND. 1871.

"Hvilken är den störste i himmelriket?" Detta är den fråga, på hvilken vår text innehåller svaret, och vid hvilken vi i dag skola anknyta en stunds betraktelser.

Här är fråga om ett rike, himmelriket eller, som det ännu närmare heter: himlarnes konungadöme. Det är detta samma rike, som annars också kallas Guds rike; och det kan icke vara något tvifvel underkastadt, hvem som är konung i det konungadömet. Det är Gud sjelf, till hvilken vi blifvit uppmanade att bedja: Fader vår, som är i himlarne — ty ditt är riket, och makten och herrligheten.

Guds rike eller himlarnes konungadöme är icke af denna verlden. Så vidt som himlen är öfver jorden, så vidt är det också denna verldens riken olikt. Men så som himlen hvälfver sig öfver jorden och låter sitt ljus nedströmma öfver henne och för vårt öga på alla sidor nedsänker sig till henne, så äger också det närmaste sammanhang rum mellan Guds himmelska rike och det, som i denna verlden försiggår. Guds rike är icke här eller der utan, såsom skriften säger: "det är invärtes i eder", I som Her-

ren tillhören. Och eftersom I, enligt eder Frälsares vittnesbörd om eder, ären *i* verlden utan att derföre vara *af* verlden; så kan det äfven sägas om detta rike, att, ehuru det är ett himlarnes rike och således visst icke är *af* denna verlden, så att det skulle hafva denna verldens art och natur, så är det dock till en del *i* verlden, emedan det har att göra äfven med deras innersta, som i denna verlden bo. Det himmelska Gudsrikets krafter äro också för den, som fått gåfvan att se riktigt djupt i Guds stora skapare- och frälsningsplan, de innersta grundkrafterna till och med i denna verldens mångskiftande lif, ehuru så mycket mörker af synd och nöd lagt sig deröfver, att det vill en ofantligt ren blick till för att kunna se derigenom. Men på den, som Herren fått göra renhjertad, vill han äfven på det sättet uppfylla sina löften, att den renhjertade skall se Gud eller åtminstone varsna den himmelske Konungens finger och en förberedelse till hans rikes seger uti allt det, som äfven i de mörkaste och gåtfullaste verldshändelser försiggår.

Så har ock det kunnat inträffa, att under vissa tider af menskligheten lif det himmelska riket och det jordiska regementet varit så nära sammansmälta, att man icke rätt kunde veta, hvar gränsen gick mellan begge. Så var det hos Judafolket. Att det så var, innebär nu visserligen tillika, att Guds folk på jorden befann sig i sin barndoms- och ynglingaålder, under hvilken det ännu ej lärt sig att skilja mellan

det invärtes och det utvärtes. Men utan en verklig förvandtskap mellan jord och himmel hade icke heller denna barnsliga sammanblandning varit möjlig.

Vi, som sutit vid Frälsarens fötter och lyssnat till hans predikan om riket, hafva icke svårt att inse, huruledes det judiska riket och det himmelska riket icke kunde vara detsamma; och vi finna det barnsligt af Jesu lärjungar, att de, med anledning af sin mästares ställning såsom Messias, började vänta på återupprättandet af Israels rike, likasom om det vore alldeles detsamma som Guds rike på jorden.

Men likasom Guds rike på jorden är en förberedelse till och en bild af hans rike i himmelen, så var också det judiska riket en förberedelse till och en bild af begge. Genom förberedelser och förebilder har Herren ledt menniskorna till fulländning och verklighet.

En förebild till det, som i det blifvande Gudsriket skulle inträffa, och hvilken vi i dag kunde hafva särskild anledning att erinra oss, ligger utan tvifvel i historien om de första judakonungarne Saul och David. Deras historia utgör på sätt och vi sett svar på den frågan: hvilken är den störste i Guds rike? — Det svar, Herren Jesus på en dylik fråga gaf i dagens text, bestod deri, att han tog ett barn och ställde midt ibland lärjungarne och sade: "hvilken nu sig sjelf så förnedrar som detta barnet, han är den störste i himmelriket". Ett dylikt svar hade Sauls och

Davids historia redan gifvit på ett förebildligt sätt. Att blifva konung öfver Guds egendomsfolk, det var utan tvifvel att blifva den störste i det då bekanta Gudsriket. Denna plats fick först Saul. Men när denna ära först tillförsäkrades honom af profeten Samuel, då hade han ingenting att erinra om någon mensklig storhet, som kunde göra honom denna ära värdig. "Är jag icke en son af Jemini" — säger han till profeten — "och af Israels ringaste stammar, och min slägt är den minsta bland alla Benjamins slägter?" Detta var en ödmjukhetens bekännelse. Saul förnedrade sig sjelf. Men det kom en tid, då samme Saul ville vara stor genom att åt Gud göra offer, som han aldrig begärt, och då han således upphörde att vara barn inför Herren, glömmande den gyllene regeln, att lydnad är bättre än offer. Då blef Saul af Herren förkastad, och David blef smord till konung i hans ställe. Det var den lille herdegossen från Bethlehem, ättlingen af Boas och den fattiga Moabitiskan, som plockat ax på Boas' åker. Det var den ynglingen, som icke orkade gå i Sauls rustning, när han skulle strida mot den filisteiske jätten, men som gick åstad i Herrans Zebaoths namn och i det namnet vann seger. Den nye konungen var visst icke felfri: tvärtom föll han sedermera i många svåra synder, till utseendet mycket värre än Sauls; men han behöll *ett* företräde frumför Saul: han ödmjukade allt framgent sig sjelf och blef ett barn inför Herren. Derföre fick

han såsom konung förblifva den störste i det Israelitiska Gudsriket och lemna det i arf åt sin son. Ja han blef en stamfader för honom, om hvilken det utlofvades, att han skulle blifva en konung öfver Jakobs hus till evig tid och på hans rike skulle ingen ände vara. Denne David var det, som en gång af fullt hjerta kunde betyga: "de offer, som Gudi behaga, äro en bedröfvad ande. Ett bedröfvadt och förkrossadt hjerta varder du, Gud, icke föraktande". (Ps. 51: 19).

I unge vänner, inför hvilka jag i dag talar, jag vet, att Davids historia någon gång på er alla gjort ett visst intryck, och att hon någon gång hos eder alla anslagit en sträng af medkänsla. Jag vågar visst icke tro, att denna känsla hos eder alla rört sig omkring Davids allra innersta historia. Att en eller annan ibland eder sörjt deröfver, att en af Gud så rikt välsignad man som David kunde falla så djupt som han; att en eller annan ibland eder fröjdats deröfver, att äfven den, hvilken med David fallit, också med David kan upprättas och på nytt blifva en man efter Guds sinne; att en eller annan ibland eder med blödande och förkrossadt hjerta bedit Davids bön: skapa i mig ett rent hjerta och gif mig en ny viss ande, eller med innerlig fröjd kunnat instämma i det Davidiska vittnesbördet: säll är den, hvilken öfverträdelsen förlåten är, den synden öfverskyld är, och i den jublande bekännelsen: hjerteliga kär hafver jag dig,

Herre: — allt detta äger jag för Guds skull rätt att tro; men att I alla gjort dylika erfarenheter, det vågar jag icke hoppas. Deremot anser jag det visst och säkert, att hvarje yngling, som läser om den lille brunaktige gossen, hvilken vaktade sin faders får vid Bethlehem och sedan blef konung öfver ett rike, som sträckte sig från Egyptens gränser till den stora elfven Eufrat, inom sig erfar ett lifligt intresse för en lefnadsbana af så underbara öden och på samma gång förnimmer hos sig sjelf en önskan af ungefär denna lydelse: o att äfven jag en gång på något sätt kunde blifva stor och slippa att vara den obetydliga varelse, som man nu påstår att jag är! Denna önskan är fullkomligt naturlig, och jag skulle nästan beklaga den yngling, som aldrig erfarit henne. Det är det fullkomligt naturliga i denna önskan som gör, att jag vågar förutsätta, att hon finnes eller funnits hos hvar och en af eder, I unga, till hvilka jag i dag talar.

Nåväl, unge vän, om du i detta ögonblick erfar, att denna önskan ännu hos dig lefver, låt henne då lefva; och om du i detta ögonblick finner, att hon håller på att i din själ utslockna, väck henne till lif igen. Jag förstår, att du för tillfället kan vara alldeles uttröttad af föregående misslyckade bemödanden att bli stor. Jag känner dig icke, och vet icke hvem du är, men är du i minsta mån lik andra ynglingar, så har du i den vägen gjort många försök, som icke aflupit lyckligt. Du ville kanske blifva skickligare än

dina kamrater, och ditt hufvud räcker icke till; du ville blifva flitigare, och dina krafter räcka icke till; du ville gerna kunna mäta dig med andra i kroppsliga öfningar, och du har fått en svag kropp. Du har nu tröttnat att sträfva efter storhet i en sak, der du icke röner framgång. Kanske har du insett, att det finnes en högre storhet, mera värd att eftersträfva än den, som jag nu talte om. Den store mannen är icke så mycket snillet, den lärde, den arbetsamme, den starke, som fastmera den ädle och högsinnade, den ärlige, öppne, sanningsälskande och renhjertade. Detta vill du blifva, och du gör rätt deri. Men du har lidit nederlag på nederlag. En eller annan bland dessa höga egenskaper tycker du vara lätt nog att förvärfva, ty sjelfva din natur och dina genom uppfostran bildade anlag ligga åt det hållet. Men så finns der kanske bland dessa *en* dygd, som du framför andra ville äga, och genom hvilken du ville blifva riktigt stor. Dock, der ligger din natur emot dig, ett dåligt anlag, åt hvilket kanske en mångårig vana gifvit en öfvervåldigande makt. Du har kämpat i det längsta och ibland tyckt dig framstå som segervinnare, men slutet blef ändå det, att du dukade under. Nu har du uppgifvit hoppet att i det afseendet blifva stor, isynnerhet som du kanske gjort den upptäckten, att många andra i det afseendet icke äro bättre än du utan fastmer gerna vilja hjelpa dig att sjunka än djupare. Min vän, jag vet hvarken hvad

du sjelf heter, eller hvad din synd heter; men jag ville som en äldre broder af hjertat be dig att ännu en gång fasthålla din bortdöende önskan att blifva stor, just i detta afseendet, der du tycker det vara för dig omöjligt. Just nu, när du tycker det går dig som värst, och dina erfarenheter äro som mest för dig förödmjukande, kan det hända, att det ögonblick är dig nära, då en vändpunkt skall inträda för ditt lif och för din sträfvan att blifva i bästa mening stor. Det kan icke vara dig obekant, då du ju studerat något stycke af verldshistorien, att de mest lysande segrar, som vunnits, hafva varit de, hvilka föregåtts af den svåraste och således med undergång mest hotande strid. Tro, att det kan vara så äfven i ditt lilla lifs historia. Låt henne återigen flamma upp denna gnista, som Gud sjelf nedlagt i din själ, och som ingenting bättre begär än att få vidga sig till en låga, i hvilken förbrännes allt lågt och lumpet och orent och fegt och svagt i din andliga varelse. Tro, att Gud har ämnat dig till en man, och gör på nytt, med ny, ungdomlig hänförelse din gamla fråga: huru skall jag blifva verkligen stor?

Om det nu finns någon enda ibland eder, som af själ och hjerta instämmer i denna fråga och märker, att det är just hans lifsfråga; då ville jag bedja honom att ett ögonblick följa mig med sina tankar och med så mycket af sin själ, som han för närvarande kan rycka undan bundenheten af andra före-

mål. Vi vilja lägga framför oss dagens evangelium, detta stycke Guds ord, hvilket är så skönt, att åtminstone hvarje yngling, i hvars hjerta barnet icke alldeles dött, borde gråta deröfver af glädje, men visserligen äfven på samma gång så strängt, att deri ligger något af den yttersta domens allvar för hvar och en, som i sämre mening lemnat barndomen bakom sig. Dock, det framför oss uppslagna bibelordet skola vi icke betrakta som en sak för sig, utan såsom ett tal af den mannen, som deri förer ordet: menniskones son. Du vet, hvem han är, denne Jesus Kristus. Du har kanske ända till trötthet hört honom omtalas. Du har kanske haft så mycket att göra med att i ditt minne och ditt förstånd inprägla lärosatser angående hans person och verk, att det aldrig fallit dig in att tänka, att du någonsin kunde få med honom sjelf att göra personligen. Kanske har också någon hviskat dig i örat, att du icke behöfver honom. Glöm för ett ögonblick detta. Antag, att det är sannt, hvad jag säger dig, att han sjelf personligen är närvarande just här, der du nu är, och att icke ens din kamrat, som sitter bredvid dig på bänken, är dig så nära som han. Han är icke blott den, hvilken under sitt jordelif någonstädes i Galileens ängder en gång besvarade sina lärjungars spörsmål om den störste i himmelriket: han står just nu i din egen omedelbara närhet, förnimmer din själs frågor och vill på dessa gifva ett svar, som är ämnadt just åt dig. Tro

detta, ty det är sannt. Och kom nu fram med ditt hjertas fråga: *huru skall jag blifva verkligen stor?* Hvad skall han svara dig?

Jag kan icke se tillräckligt djupt i din själ för att noggrannt kunna säga allt, hvad derinne försiggår, när du i detta ögonblick talar till menniskones son, eller han talar till dig. Men af den berättelse, som ligger framför mig i dagens evangelium, och som handlar om hans sätt att besvara sina lärjungars spörsmål, kan jag draga vissa slutsatser angående hans sätt att tala till dig, ty en mästare som han kan icke motsäga sig. Hvad jag tror, att han säger dig, skall jag försöka att tolka; se sjelf efter, om du i ditt inre förnimmer det så.

Ett svar, som jag tror att Herren ger dig på din fråga, är detta: *du gör rätt i att med allvar fråga så, ty du är verkligen ämnad till något stort.* Att han så säger till dig, kan jag förstå af flera omständigheter. För närvarande tänker jag dock särskildt på *en* sådan. Frälsaren säger i dagens text om barnen, att deras änglar i himlarne se alltid hans Faders ansigte i himlarne. Läran om änglarne är en mycket svårbegriplig lära, och det skall sannolikt dröja mycket länge, innan de spridda yttranden, som skriften angående detta ämne här och der innehåller, blifvit till sin innersta mening förstådda. Så mycket se vi af det ställe som här åberopas, äfvensom af flera andra ställen, att vår Frälsare sjelf antagit, att äng-

lar finnas; och det synes otvifvelaktigt vara hans mening, att hvarje menniska äger sin ängel hos Gud. Det står på detta ställe uttryckligen utsagdt om barnen; men äfven på andra ställen är det utsagdt, att änglar vårda andra menniskor än barn; och ett yttrande i Apostlagerningarna, vid historien om Petrus och hans nattliga befrielse ur fängelset, gifver vid handen, att de första kristna antagit en särskild ängel för hvarje särskild menniska. Jag är för min del öfvertygad om riktigheten af detta antagande: hvarje på jorden lefvande menniska motsvaras af ett andeartadt, herrligt och saligt väsen, som står i Guds åsyn och omedelbart deltager i det eviga lif, som lefves i himlarnes rike. Jag kan här icke närmare redogöra för mina förmodanden angående sammanhanget mellan den enskilda menniskan och hennes ängel: det är för vårt närvarande ändamål tillräckligt att påminna derom, huru hög och dyrbar den menniska måste anses vara, hvilken på detta sätt så att säga äger sin egen personlige ställföreträdare vid den himmelske konungens thron. Unge vän: nog kunde många andra bevis uppletas för den sanningen, att du verkligen är ämnad för någonting stort, och vid andra tillfällen kunde det kanske vara lämpligare att anföra något annat ur läran om skapelsen, återlösningen, nådemedlen, nådestillämpningen o. s. v.; men i dag förefaller det mig, som om Herren Kristus särskildt ville hafva sagt till dig: "yngling, du är mig outsäg-

ligt dyrbar, och jag har ämnat dig till någonting synnerligen stort. Du drömmer kanske om storhet, om någonting rätt konungsligt och himmelskt. Låt mig visa dig något af *mina* planer med dig. Eller du har kanske gifvit alla förhoppningar om verklig storhet till spillo: låt mig i alla fall visa dig något af det, som jag tänker om dig, jag, hvars tankar alltid voro min Faders tankar. Här, på denna sidan, har du verlden med hennes sträfvan i godt och ondt; här ser du tusentals vägar korsa hvarandra, somliga gående genom mörker till ljus, andra tvärtom, andra skiftande i ljus och skugga, andra kanske nästan idel mörker. En af dessa vägar är visserligen den, som du efter fritt val kommer att gå, och den kommer att sluta i natt eller i ljus; men det är icke på någon af dessa jag nu ber dig skåda. Jag vill föra din spejande tanke till verldens och tidens gräns och för dig lyfta något af den förlåt, hvilken för mennisko-ögat skymmer det rike, som kallas himlarnes konungadöme. Här bor min Fader, när hvilken ingen förvandling är eller ljus' och mörkers omskiftelse. Och ser du kringom hans thron dessa millioner rena, ljusa väsenden, hvilka genomskimras af glansen från min Faders öga, och hvilkas saliga ro ligger i det eviga skådandet af hans ansigte? Nuväl en af dessa ljusväsenden har särskildt den uppgiften att vara der för din skull eller så att säga föreställa din person. Vore din ängel icke der, så vore det en lucka i heders-

vakten kring den himmelske konungens thron, och hans herrlighet vore icke fullkommen. Nu kanske du börjar få en aning derom, huru högt min Fader tänker om din person, och huru dyrbar du derföre äfven måste vara för mig. Nu börjar du förstå, hvarföre du aldrig *kan* och icke heller *får* helt och hållet undertrycka den önskan att verkligen bli stor. Har min Fader ställt din ängel i evig klarhet för sitt ansigte, blott derföre att han skulle stå der för din skull; då kan det icke vara något tvifvel underkastadt, att det varit Fadrens mening, att du sjelf en gång borde stå på den platsen".

Jag vet icke, om jag i hvarje punkt rätt tolkat det språk, som Herren Kristus i denna stund förer med dig, unge vandringsman; men när jag läser evangeliet, får jag ett intryck deraf, som jag icke bättre kan återgifva än så. Nu skola vi tillse, om den store mästaren har någonting mera att säga dig med anledning af din fråga. Det nyssnämnda var sagdt till din ära och upphöjelse: just för din räkning står en ängel inför Guds ansigte. Men kanske kan här också någonting sägas till din förödmjukelse. När lärjungarne sporde Herren, om hvem som är den störste i himmelriket, då tog han ett barn och ställde det midt ibland dem. Vi se af sammanhanget, att det skedde till deras förödmjukelse. Det var nödvändigt för deras sanna storhet, att någonting stort inom dem skulle nederslås. Det förefaller mig, som om din

fråga efter verklig storhet, såvida hon i denna stund är gjord med allvar, skulle hafva till följd någonting sådant som det, hvilket då hände lärjungarne. Äfven för dig ställes fram ett barn med uppmaning, att du måtte se derpå. Hurudant är detta barn? Det är en liten ödmjuk varelse, som ännu icke börjat tänka stort om sig sjelf, och är nöjd och lycklig, blott en faders eller moders öga med kärlek följer honom. Det är en varelse, som ännu icke af lifvet begärt, hvad lifvet icke kan gifva och derföre ännu icke kännt sig bedragen. Det är framför allt en varelse, som ännu icke ätit sig till döds af kunskapens träd på godt och ondt, och derföre, när Herrens första kallelse når honom, icke behöfver undstinga sig bland trän i örtagården. Jag säger icke, att detta barn är utan vank; men det har ännu icke blifvit förjagadt ur paradiset eller satt utom gränsen för det barnsliga förtroendet till Gud. Det är ännu ett af dessa barn, som Herren Kristus kallar: "en af dessa små, som tro på mig". Sådant är detta barn, som nu af Herren ställes framför dig. — Skall jag säga dig närmare, *hvilket* det är?

Jag kan icke säga dig dess namn; men jag kan säga dig: det är *du sjelf*. Sådan var du en gång. Du var en gång, nyligen eller längesedan, ett sådant barn. Herren hade upptagit dig i sin famn, välsignat dig, kallat dig sin och sagt om dig, att just sådana hörer Guds rike till. Det var en herrlig tid.

Du må vara född under ett torftigt tak eller i ett praktfullt palats, och din barndom må i yttre afseenden hafva förflutit ljuf eller bitter: det var i alla fall en herrlig tid, ty det var den barnsliga trons tid. Jag befarar, att denna tid nu för dig är förgången; och det är i sådant fall till din förödmjukelse denna bild ställes fram för dig. Unge vän, *detta sköna barn, som en gång var du sjelf, hvad har det blifvit deraf?* Nej, jag frågar icke så, utan jag frågar: hvad har *du* gjort deraf? Och denna fråga är icke egentligen min, hon är Herrens egen fråga till dig: hvad har du gjort deraf? Det är icke värdt, att du svarar: det barnet har verlden med sitt onda väsende förstört. Det *kan* visserligen svaras så. Verlden förstör med sitt förargliga väsende många af de små; och ve verlden för förargelses skull! Men *du* får icke svara så; du måste säga: ve mig, *jag* har förstört det. Ty den onda verlden gaf frestelsen, men sjelfva fallet, det gaf du alltid sjelf. Det vet du nog med dig, att lifvets Herre icke så illa hade utrustat dig, att du någonsin var alldeles tvungen att falla. Således föll du fritt, och fallet var då ditt eget verk, om också frestelserna voro andras. Du, har förstört en af Guds herrligaste skapelser, då du så förstört ditt eget barnasinne. Detta är sagdt till din egen förödmjukelse. Du, som var ämnad att inför Gud blifva så stor som den ängel, hvilken står i Guds åsyn, och du, som en gång var ett menniskobarn af det slag, som himmelriket enligt

Frälsarens eget vittnesbörd tillhörer; hvar har du gjort af denna din herrlighet? Den drägt, man bär i himmelriket, är ren och utan fläck; se på dig sjelf, huru har du icke fläckat dina kläder? Och du vill blifva stor, du, som icke ens kunnat gå din korta barndomstid helbregda igenom!

Men det barn, som i denna stund ställes framför dig, är icke allenast du sjelf. Det betecknar äfven hvar och en annan menniska, hvars barnasinne du hjelpt till att förstöra. Du äger i detta afseende en stor skuld. Det är icke värdt, att du förnekar detta, föregifvande, att du ingen förfört. Har du icke förstört dig sjelf? Och tror du icke, att dina vänner hafva ögon för den saken? Och tror du icke, att det då för din vän eller kamrat ligger nära till hands att tänka: när han icke är mera rädd om sitt barnsliga sinne, hvarföre kan jag icke vara lika modig i det fallet som han? O, många gånger har du hos din vän eller din kamrat framkallat dylika tankar, och hvarje gång har du bidragit till hans förförelse. Men helt säkert har du gjort det på värre sätt än så. Du har behöft en medhjelpare i synden, och du har lockat och dragit din kamrat dertill. Han bär sjelf skulden för det, att han *lät* sig dragas, men *du* har gifvit honom frestelsen. Han var förr ett sådant barn, som himmelriket tillhörde; nu är han fallen, och *du* har varit ett medel till hans förderf. Hör nu, hvad Herren säger dig: "hvilken som förargar en af dessa

små, som tro på mig, honom vore bättre, att en qvarnsten vore bunden vid hans hals och han sänktes ned i hafsens djup". Detta är en sträng dom, men han angår *dig*. Och du ville blifva stor, du, som af den sannfärdige hjerteransakaren blifvit förklarad ovärdig att skåda dagens ljus; du, som borde vara neddragen i djupet, derföre att du hjelpt till att i djupet neddraga din broder och låtit syndens vågor slå tillsamman öfver hans hufvud.

Detta är sagdt till din förödmjukelse, du, som verkligen önskar att blifva stor. Förut var det sagdt till din ära: Gud hade ursprungligen en stor afsigt med dig, då han ställde din ängel i ljus för sitt ansigte. Nu vill Herren säga dig något, som hvarken är sagdt ensamt till din ära eller ensamt till din blygd, utan som är sagdt till din upprättelse. Den, som skall upprättas, har skäl att blygas, ty han har fallit; men det får hos honom icke stanna vid förödmjukelsen, utan han skall komma till ära igen. I trots af allt det förödmjukande, som nyss sades till dig, får du dock ännu lof att förnya din fråga, och Herren skall gifva dig ett nytt svar. Det första svar, du fick, var det, att en änglaherrlighet ställdes fram för ditt öga, och det sades dig, att en sådan var du ämnad till. Det andra svar, som du fick, bestod deri, att ett troende barnasinne ställdes fram för ditt öga, och det sades dig, att ett sådant har du hos dig sjelf och andra förstört. Nu får du ett tredje

svar. Ånyo gör Herren med dig som fordom med lärjungarne: han ställer fram för dig ett barn och säger till dig: vill du komma i himmelriket och vill du blifva verkligen stor, så *omvänd dig och blif som ett barn.* Hvad vill Herren härmed hafva sagt till dig?

Du måste omvända dig. När någon omvänder sig eller vänder sig om, så är det alltid något, som han vänder sig ifrån, och något, som han vänder sig till. Så måste det ock ske med dig. Det är något, som du måste vända dig ifrån eller lemna. Detta kan vara mycket, men det kan allt sammanfattas under benämningen: det som är dig till förargelse. Till förargelse är dig allt sådant, som hindrar dig att göra Guds vilja. Guds vilja känner du: hon är inskrifven i ditt samvete och hon är uttryckligen uttalad i Guds lag. Gud vill, att du skall hålla hans bud, ända derhän att du icke får hysa och hylla den minsta orena begärelse i ditt hjerta, och ända derhän att ditt hjerta helt och hållet får tillhöra Gud, så att han är det högsta föremålet för din kärlek. Allt hvad som hindrar dig i detta, det är dig till förargelse, och du måste vända dig derifrån och lemna det. Det kan vara mycket af sådan art. Somligt ligger icke din egen person så nära. Det kan vara, att du t. ex. kommit i dåligt sällskap, och eftersom det mera skett genom yttre omständigheter, än derföre att det blifvit ditt hjerta kärt, så är det dig jemförelsevis lätt att draga dig derifrån. Det kan hända, att du fått

någon dålig vana, som du med något större aktgifvenhet på dig sjelf kan lägga bort och tämmeligen gerna lägger bort, emedan du tycker med dig, att du sjelf är bättre än din vana och derföre kan undvara henne. Men det kan också hända, att det, som du skulle vända dig ifrån, ligger ditt hjerta närmare än så. I det sällskapet, som du måste undfly, har du kanske en vän, hvilken du älskar med all en ynglings hängifvenhet; och det, som blifvit dig en vana, har kanske tillika blifvit din natur, och du lägger så att säga din innersta menniska deri. Då är det icke så lätt att vända sig derifrån. När ett sådant band slites, då känns det så, som när ögat utrifves och handen eller foten afhugges. Men det är dig af Frälsaren befaldt att utrifva det öga och afhugga den hand eller den fot, som är dig till förargelse. Det måste alltså ske. Det är svårt, men det måste ske. Vägen till lifvet och till den sanna storheten går genom en så trång port, att du aldrig kan komma derigenom, om du nödvändigt vill släpa förargelserna med dig. De måste alltså lemnas. Men det kan hända, att förargelserna ligga dig ännu närmare, än som nyss antyddes. Handen, foten och ögat äro lemmar af din egen kropp och tillhöra omedelbart din egen person. Det är med din fot du går framåt: honom förutan kan du icke sjelf hjelpa dig fram. I andligt afseende är din fot det, som enligt din egen åsigt bringar dig sjelf framåt mot ditt lifs mål. Det

är ditt goda minne, ditt klara förstånd, din flit, din förmåga att vinna menniskors bifall, din personliga älskvärdhet o. s. v., ty med sådant kommer man fram i verlden. Dessa föremål äro dig till förargelse, om de lägga sig emellan dig och Gud, så att de i det ena eller andra fallet blifva dig dyrbarare än Guds vilja. Du måste då afhugga din fot. Det vill icke säga, att du skall förstöra hos dig sjelf det, som jag talte om; men det betyder, att du i den mening skall skilja det ifrån dig, att det icke längre får uppsluka din andliga lifskraft och hindra dig ifrån att göra Guds vilja. Så kan det ock hända, att du blir uppfordrad till att afhugga äfven din hand. Din hand begagnar du icke till att bringa dig sjelf framåt, men du begagnar henne till att bringa fortgång i lifvet omkring dig. I andligt afseende kan det hända, att du af ett eller annat skäl måste uppgifva hoppet att i denna verlden sjelf komma framåt. Men du är högsinnad och vill ändå hjelpa verlden framåt genom att i verlden uträtta någonting, som är godt för andra. Du vill blifva en verldsförbättrare på ditt sätt. Du är en yngling och kan ännu föga uträtta, men du kan väl ändå göra något genom det inflytande du har på dina syskon eller kamrater, och när du blir en man, skall du göra mycket mer. Denna din förmåga att uträtta någonting, som du icke sjelf har den närmaste nyttan af, är i andligt afseende din hand. Denna hand är dig till förargelse då, när det, som

du för andra uträttar, ställer sig emellan dig och Gud, så att du af idel verksamhetsifver glömmer, att du skulle göra för Guds skull det, som du nu gör. Du måste afhugga den handen; icke så, att du förstör din af Gud gifna förmåga till verksamhet, men så, att du icke låter den verksamheten utsuga din andliga lifskraft, utan i den mening skiljer henne ifrån dig, att du låter Guds vilja träda emellan henne och dig. — Men det kan hända, att din ställning är en annan. Kanske har du märkt, att du hvarken sjelf kommer synnerligen mycket framåt i denna verlden eller för andra lyckas uträtta det förträffliga, som du gerna ville. Du låter andra fritt säga, att du icke är mycket värd, ty de dömma så mycket efter det yttre skenet; de sakna öga för den sanna storheten, som alltid är en inre. Men detta öga äger du. Du ser, huru ädelt sinne du har, huru kärleksfull, tålig, förlåtande och sjelfuppoffrande du är. Denna syn tröstar dig öfver dina yttre motgångar och ersätter tusenfaldt det misskännande, du röner af andra. Din förmåga att så se i det inre, hvilket ju utgör den högre och vigtigare verkligheten, är i andligt afseende ditt öga. Detta ditt öga är dig till förargelse då, när det så mycket vill se på dig sjelf och ditt eget inre, att du för den saken glömmer att se på Gud och glömmer, att allt hvad du äger af godt och lofvärdt, det är Guds gåfva. Då måste det ögat utrifvas eller från dig sjelf aflägsnas, hvilket icke vill säga, att du

skall blifva blind, då du ju får behålla det andra ögat, som icke är dig till förargelse, men att du icke skall se på dig sjelf så, att din inre menniska bortskymmer Gud för dig.

Nu hafva vi sett, hvad du skall vända dig *ifrån*, när du genom att omvända dig vill blifva rättsligen stor. Vi skola nu tillse, hvad det är som du skall vända dig *till*. Det sades nyss, att du skulle omvända dig och blifva som ett barn. Barnasinnet är det, som du skall vända dig till; det är det du måste få för att blifva i sanning omvänd. Hvad innebär nu detta barnasinne? Herren Jesus säger i dagens evangelium: "hvilken sig sjelf så förnedrar som detta barnet, han är den störste i himmelriket". Den egenskap, hvilken utgör det egentliga barnasinnet, är härmed angifven. Det är *ödmjukheten*. Du måste således blifva rätt ödmjuk. Men hvari består den sanna ödmjukheten? Hon består icke blott deri, att man tänker ringa om sig sjelf, att man inser sig sjelf vara en usel menniska och en stor syndare. Detta kan man göra och ändå i sitt hjerta vara högmodig. Det är icke nog att tänka ödmjukt, man måste handla ödmjukt, och det icke blott i den yttre gerningen utan i den innersta viljan. Det finns någonting hos dig, som ligger innanför dina yttre gerningar, innanför dina egna ord, innanför dina inlärda kunskaper, innanför dina lätt upprörda och lätt lugnade känslor. Man kallar det vanligen ditt hjerta. Det är der du skall vara

ödmjuk. Det är der du skall behandla dig sjelf, så som barnet behandlar sig sjelft, när det ser, att det åt sig sjelft lemnadt är hjelplöst och försvarslöst och derföre lemnar sig helt och hållet åt sin vårdare, sin moder eller sin fader. Den sanna ödmjukheten består således icke blott deri, att man tänker ringa om sig sjelf; såvida denna tanke icke skall blifva en lögn, måste man äfven *göra* så som den, hvilken inser sin egen hjelplöshet och derföre öfverlemnar sig åt hjelparen eller förtror sig åt honom. Den sanna ödmjukheten är således förtroende, är *tro*. Detta är det rätta barnasinnet; och att få ett sådant förtroende, en sådan tro till hjelparen, det är att blifva omvänd och varda såsom barn.

Men *till hvem* skall du förtro dig? till hvem skall du öfverlemna dig sjelf? Markus berättar, att när Jesus ställt barnet fram för lärjungarne, hvilka ville få syn på den störste i himmelriket, så tog han det i sin famn och talade så till lärjungarne. Det barn, han för dem framställde såsom ett mönster, hvilade alltså i Frälsarens armar. — Du, som vill blifva i sanning stor och för det ändamålet vill följa det rådet att omvända dig och varda såsom barn; jag kan icke ge dig ett bättre råd än att i likhet med detta barnet förtroendefullt låta dig omslutas af Herrens Jesu armar. Som jag sagt dig förut: han är i denna stund dig nära, närmare än någon af dem, som omge dig. Och han begär ingenting bättre i afseende på dig än

att få mottaga dig i sitt sköte. Förtro dig således åt honom. *Huru?* — frågar du. Så som du förtror dig åt din bäste vän. Jag vet icke, hvem din bäste jordiske vän är, om det är din moder, din fader, någon af dina lärare, af dina kamrater eller ännu någon annan; men du har väl någon gång känt din själs innersta genomträngas af en orubblig och tillitsfull visshet derom, att denne är din vän, och det har händt dig äfven då, när han icke stod dig lekamligen nära. Att anförtro sig åt Herren Kristus och tro på honom, är för dig ingenting annat än att fatta en sådan orubblig, i själens innersta inträngande visshet derom, att icke blott andra menniskor utan just du för din egen person i honom äger din vän, på hvars hjertelag du kan lita. I våra dagar disputeras mycket derom, med hvilka titlar man rättast bör benämna honom. Om den frågan brinner derute i verlden en häftig och bitter strid. Jag säger icke, att den frågan är ovigtig, men den vigtigaste frågan är hon icke. Det barnet, som hvilade i Frälsarens armar, när han stod inför sina lärjungar, hade helt visst aldrig frågat efter Frälsarens plats i systemet af mensk-liga eller guddomliga väsenden; men det öfverlemnade tryggt hela sin lilla varelse åt honom, och det var i detta som dess tro bestod; det var denna enkla handling som förskaffade den lilla menniskovarelsen erkännandet att vara stor i himmelriket. Vi med vår mångkunnighet, vårt storartade tankearbete, vår he-

liga ifver för Guds ära och Sonens ära, som väl ej sällan egentligen är en ifver för vår egen ära, vi må väl slå ned våra ögon och blygas inför denne lille troshjelte, som eröfrar en hedersplats i Guds rike blott genom att känna sig hemmastadd i Frälsarens armar. Detta är ju så ofantligt enkelt. Men så är det. Det största är alltid tillika det enklaste. Och den lille troshjelten har i alla fall gjort just det, som är det svåraste af allt. Ty hvad uttrycker det lilla barnets handling, ifall den skulle i ord uttryckas? Hon uttrycker följande tanke: "jag vill icke i denna stund stå för mig sjelf, utan jag lemnar mig helt och hållet åt dig, Herre". Hela den kristnes tros-skola består ju i ingenting annat än att lära sig af själ och hjerta säga efter de orden. Det lilla barnet säger ingenting, ty i ord består icke Guds rike, men det gör så: det öfverlemnar sig åt Herren. Dermed har det också med ett enda litet steg efterkommit det budet om att offra fot och hand och öga. Det har lemnat alltsammans åt Herren, och han har tagit det i sina armar.

Men — frågar du — *hvarföre* skall jag förtro mig åt Herren Jesus? Jag måste väl ändå veta, *hvem* han är, om jag skall göra honom till min vän. — Riktigt, denna fråga kräfver ett svar, såsnart hon är gjord på allvar och icke af nyfikenhet. Han skall sjelf svara dig. Se här, hvad han säger i dagens evangelium: "menniskones son är kommen till att

frälsa det som förtappadt var". Detta är hans sanna äretitel, och detta hans namn är det, som i frälsningens namn angår dig. Han är den menniskoson, som är de förtappades Frälsare. Han är och gör allt det, som han behöfver vara och göra för att frälsa den förtappade; och den förtappade, det är nog just du. Vill du veta mer om honom, så skall han nog sjelf säga dig mer: men fråga honom alltid helst sjelf derom. För närvarande kan du gerna tro honom på hans ord: han är den som frälsar dig.

Huru frälsar han dig? I evangelium talar han om sin Fader, inför hvars ansigte din ängel står. Det är dit han vill föra dig, annars hade han icke ställt din ängel der. Hans frälsning består deri, att han förer dig till sin Fader. För att kunna göra detta måste han göra våld på det rike, som höll dig fången, mörkrets, syndens, dödens rike. Hvad detta kostade honom, vet du. Det har du så många gånger hört upprepas, att det kanske blifvit dig en utnött lexa, i hvilken tanken upphört att följa orden åt. Hörde du det nu för första gången, så skulle du vara underligt beskaffad, om det icke ginge som ett spjut genom din själ. Hör det nu såsom för första gången: han kämpade lifvets och dödens kamp för dig. Ingen har någonsin i verlden kämpat en så blodig strid som han med lidandet, frestelsen, synden, egenviljan. Ingen har någonsin varit så i ordets förfärligaste bemärkelse ensam som han. Och

allt detta för din och dina bröders skull, på det han måtte kunna föra dig till sin Fader. Genom honom är vägen till Fadren öppen, och det är till honom han vill föra dig. Han vill icke behålla dig för sig allena. Till Fadren trår hans vilja och först då är hans verk med dig fulländadt, när han fått lägga dig vid sin Faders hjerta såsom han lagt dig vid sitt eget och förmått dig att fatta fullt förtroende till Fadrens kärlek. Då, när du lärt dig att lita på Fadren, då är också hans vilja din vilja. Då är du en ny menniska och genom Sonen frälsad.

Men du ville blifva stor. Javäl. Detta är det största som kan en menniska vederfaras. Hör, hvad Herren Jesus säger i evangeliet: "hvilken som undfår ett sådant barn i mitt namn han undfår mig". Åstundar du en större ära än att blifva behandlad så, som vore du sjelf den Herren, som är mer än himmelens änglar, Guds enfödde Son? Du minns också, hvad han en gång sade till sina lärjungar: "hvilken som gör min Faders vilja, som är i himmelen: han är — *min broder*". Har du på sätt, som jag beskrifvit, blifvit lärd att göra Guds vilja, då kan du säga, icke stolt och förmätet men med segervisshetens jublande ödmjukhet: "nu har jag då ändtligen blifvit riktigt stor, ty nu är jag Guds barn och en äkta broder till den segerhjelten, som ensam öfvervann verlden och som en gång skall sitta till doms öfver himmel och jord".

Unge vän, när du så kan säga med hela din själs fullhet, då är den din ängel, som står inför Guds ansigte, inför konungarnes Konung icke större än du.

Gud gifve oss af sin stora barmhertighet med det rätta barnasinnet den sanna storheten! Amen.

Af **Pontus Wikner** är förut i bokhandeln på **Esaias Edquists** förlag utgifvet:

"Kan Filosofien bringa någon välsignelse åt mensklighetен?" Andra uppl. 50 öre.

Hvad vi behöfva. En blick på det bristfälliga i vår tids andliga lif. 50 öre.

Naturens förbannelse eller syndens inflytande på den ofria verlden. 1 Rdr 50 öre.

Schema till Anthropologien jemte Notiser om Filosofien och hennes historia. Tredje upplagan. 50 öre.

Lärobok i Anthropologien jemte Notiser om Filosofien och hennes Historia. Pris 1 rdr.

Anförda lärobok framställer på 128 sidor mera utveckladt och fullständigt hvad "Schema till Anthropologien" på 31 sidor i möjligaste korthet innehåller. Flere lärares yttrade önskan har föranledt utgifvandet af den fullständiga läroboken. Båda äro hädanefter tillgängliga, så att herrar lärare kunna efter behag använda schemat eller den utförligare läroboken. Denna senare kan äfven med fördel användas af studenter vid propedevtiska studier i filosofien och blir utan tvifvel jemväl för de ynglingar och män, som utom den lärda skolan och universitetet måste förvärfva sin bildning, äfvensom för vår tids bildningssökande damer en välkommen vägledning till kunskap om det sinligt förnuftiga väsen, som kallas menniska.

Pris 50 öre.